

kunne tilvejebringes et saa stort Antal Lodder hvert Aar. Men det maa dog nærmere overvejes, om Statskassen og særlig Stats-Laanefonden ere i Stand til at præstere de stedse større og større Udbetalinger, der kræves baade her og paa andre Omraader. Desuden skal der uafhængig af dette Beløb kunne udredes 250,000 Kr. til Overtagelse af Lejehuse. Naar det da ved de Oplysninger, som den højtærede Minister forhaabentlig kan fremskaffe, viser sig, at det Antal Husmænd, der har forladt deres Ejendomme, kun er forholdsvis ringe, og disse Oplysninger i øvrigt tyde paa, at Sagen helt igennem er eller for Fremtiden kan komme i en god Gænge, og Stats-Laanefonden kan præstere den nødvendige Sum, vil Betæneligheden ved at gaa til det foreslaaede Beløb jo være mindre.

Til Bestemmelsen i § 2, hvorefter ogsaa Mænd, der have ernæret sig ved Fiskeri, nu kunne nyde samme Ret som Laandhaandværkere, og Kvinder kunne faa Ejendomme, skal jeg udtale min Tilslutning, idet jeg dog haaber, at det Udtryk i Loven: de, der delvis ernære sig som Landhaandværkere og Fiskere, maa blive forstaaet saaledes, at Beskæftigelsen ved Landbruget maa være det overvejende, og at den Del af deres Tid, som de have anvendt paa det øvrige Erhverv, kun maa være en mindre Del i Forhold hertil. — Hvad Bestemmelsen om Kvinderne angaar, formoder jeg, at det er en Forglemmelse, naar der ikke for deres Vedkommende er truffet en lignende Bestemmelse som den, der i § 22 findes med Hensyn til Enker, idet disse, naar de gifte sig paa ny, kun, hvis Manden opfylder de Bestemmelser, som kræves i Loven, skulle kunne beholde Laanet i Ejendommen.

Den højtærede Landbrugsminister udtalte sin særdeles Glæde over den Forandring, der var foregaaet ved Bestemmelsen i § 1 om Kommissionens Sammensætning. Jeg kan ikke dele denne Glæde, navnlig ikke over den Maade, hvorpaa Kommissionen skal tilvejebringes. De to af dens Medlemmer blev tidligere valgte af Amsraadet, og den ene af dem var en Husmand. Nu skal man sætte et stort Apparat i Bevægelse. For at foretage dette Valg skal der møde to delegerede fra hvert Sogneraad, valgte efter Forholdstallet. Det forekommer mig at være et alt for stort Apparat. Sogneraadene have i Forvejen Arbejde og Funktioner nok, og jeg synes, at man ikke skulde paalægge dem yderligere Byrder eller yderligere Be-

kostninger i Tilfælde, hvor det i hvert Fald efter mit Skøn ikke er nødvendigt eller ingen Gavn gør. Det forekommer mig, at Amsraadet, som for Fremtiden netop vil være en Delegation af Sogneraadene, valgte efter Forholdstallet, lige saa vel maa kunne varetage de Interesser, der her er Tale om, og foretage Valget, saa at man ikke behøver hele dette store, kostbare og besværlige Apparat.

Idet jeg slutter, vil jeg kun udtale Haabet om, at man kan enes om at faa gennemført denne Lov saa godt som muligt. Jeg lægger særlig Vægt paa, at man ved nogle Ændringer, som jeg har antydnet, kan stille Laantagerne, Husmændene, saa godt, som det er muligt, og mere, end det hidtil er sket, garantere dem imod at blive udbyttede og mod at faa daarlige Lodder i Hænde, som de skulle spilde deres Arbejde paa. Jeg vil anbefale Forslaget med Ændringer i den af mig antydede Retning til Tingets Velvillie.

H. J. Nielsen: Jeg skal søge at fatte mig i megen Korthed, og det kan jeg saa meget lettere, som den højtærede Minister har gennemgaaet og begrundet de Forandringer, hvorved Forslaget adskiller sig fra den bestaaende Lov, og ogsaa efter den meget velvillige Omtale, den ærede sidste Taler gav Loven i det hele, den glæder mig i særlig høj Grad.

Om selve Loven i det hele taget og dens Grundlag behøver man jo heller ikke at diskutere meget. Det er jo en Lov, som nu har en Del Aar paa Bagen, en Lov, som man har arbejdet med, og hvis Virkninger i nogen Grad ere kendelige. Jeg skal lige tillade mig at omtale det en Smule alligevel, idet jeg som Medlem af en Kommission, der har arbejdet med denne Sag, har haft Lejlighed til at se det paa nogenlunde nært Hold, ikke fordi jeg mener, at de Erfaringer, jeg har gjort, kunne være almengældende — de strække sig kun ud over et vist Tidsrum og ere jo begrænsede til en vis Del af Landet —, men nogle Erfaringer gør man dog altid.

Denne Lov tager i Særdeleshed Hensyn til to Sider, den tager Sigte paa at gavne enkelte Mænd og være samfundsgavnende tillige. Hvis man spørger, om disse to Hensyn ere skete Fyldest, vil jeg sige om det første, Hensynet til at gavne de enkelte, at Loven og dens Virkninger have været undergivne megen Kritik. Man har sagt: Det er saa som saa med disse Statshusmænds Stilling. Det kan heller